AÑA 12

4

APRIL 1981

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA SIMAR

* * * *

FOTO:

Vol goede moed stapt de Rechtspositiecommissie van de Simar het bestuurskantoor binnen met nieuwe voorstellen (v.l.n.r.: Piet Pronk, Freda Rodriguez en Eddy Croes.

National/Panasonic

1 V.H.S. VIDEO RECORDER
2 - 4 - 6 hours

2 MUSIC CENTER STEREO
3 in 1 Ledsonic Series

3 Visit our NEW showroom in the Fergusonstraat and have a look at our large assortment HI-FI components and color T.V.

UNICON

FERGUSONSTRAAT - TEL. 23555

THE NEW INDIA ASSURANCE COMPANY LIMITED

THE NEW INDIA ASSURANCE CO. LTD.

PAARDENBAAISTRAAT 8
ARUBA - 24835-24879

FOR ABSOLUTE SECURITY AND SERVICE

GENERAL AGENTS
ARUBA: Ch. H. RAGHUNATH

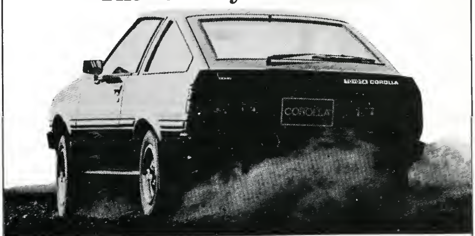

Het bespaart u een hoop tijd en moeite wanneer u voor uw school-benodigdheden eerst gaat kijken bij:

ARUBA BOEKHANDEL
ARUBA POST

Introducing the sporty economist. The new Toyota Corolla.

Wherever you take your family in Toyota's new Corolla you'll all go in comfort, style, and with great fuel economy.

Inside, there's room for two adults to stretch out up front and plenty of room for three kids in the back. Corolla offers you more room than most other cars in its class, including ample cargo space behind the rear seat for the family's luggage.

MacPherson front suspension and Toyota's new four-link coil spring rear suspension give Corolla a ride that's smooth.

Add to this the responsive handling of rack-and-pinion steering, front disc brakes, road-hugging radial tires, and child-protector rear door locks and you have a car that not only rides smoothly but is also safe and fun to drive.

If the new Corolla sounds good to you, you should see the way it looks. It's aerodynamically designed in a sporty wedge shape that slices through the air, reducing drag and fuel consumption.

Corolla gives you the choice of an automatic or 4- or 5-speed transmission, plus numerous other standard as well as optional features from which to choose.

With a car like this for your family to look forward to, it's no wonder Toyota Corolla belongs in a class by itself.

A CLASS BY ITSELF
TOYOTA COROLLA

GARAGE CORDIA ARUBA N.V.

L. G. Smith Boulevard 114 — Oranjestad - Aruba

TELEFOON 24455 - 24457

ARUBA'S 'big 4'

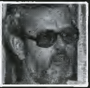
VICTORIA BOTTLING
COMPANY CO. LTD.
San Nicolas

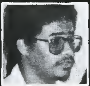
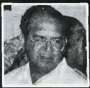
redaktie: j. j. coutinho, c. tromp, u. limapo, r. oomen, h. oplaat, q. maduro.
redaktie-adres: kantoor simar, sabana blanco 36 - *bank:* a.b.n., banknr. 31.47.886.
layout en fotografie: r. de graaff - *drukker:* v.a.d. - *abonnementen:* ned. antillen naf. 25,— per jaar, nederland naf. 25,— per jaar (zeepost), luchtpost naf. 40,— per jaar, overige landen naf. 25,— per jr.
simar, sindikato di maestronan di aruba, sabana blanco 36, p.o.b. 582, oranjestad, tel. 24219 - *bestuur:* madonna stephens, voorz., carla kelkboom, sekr., henk weustink, penningm., veronica paul, 2e sekr., mercedes van der hans-orman, 2e penningm., arturo oduber, comm.
sekretaresse kantoor: mevr. f. alexander - *vergaderplaats:* sabana blanco 36, tel. 24219, simarleden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen - *banken:* banco barclays antiliano v-224-1, algemene bank nederland 31.47.886, *nieuwe leden:* kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, sabana blanco 36

skol

aña 12 - no. 4 - april 1981

Een nabeschouwing van de onderwijsstaking 1981

Dinsdag 3 maart: gehele onderwijs plat

Tijdens de ledenvergadering van vrijdag 27 februari 1981 werd besloten een telegram naar het B.C. te sturen met hierin een ultimatum om het eindprotocol te tekenen voor

& komunidat

sindikato di maestronan di aruba

maandag 2 maart 1981 12.00 uur, anders zou worden overgegaan tot escalatie van de akties binnen het gehele onderwijs. Diezelfde dag werd ook een perscommuniqué uitgegeven, waarin het ultimatum aan het B.C. werd vermeld met als dreiging een algemene staking en boycot van de rapporten en examens.
Het B.C. bleef tocb weigeren de gevraagde garanties in te bouwen in het eindprotocol. Het ging zelfs weer (voor de tweede keer) over om middels een persoonlijke brief de MTS.leerkrachten te benaderen en lief te smeken om toch maar het B.C.-voorstel te accepteren en daarna te gaan werken.

Maandag 2 maart: dringende oproep!

De Vakbond van Leerkrachten van Aruba, SIMAR, doet een dringende oproep aan alle leerkrachten van Aruba om morgen, dinsdag 3 maart deel te nemen aan een protestdag van algemene staking. Om 8 uur 's morgens begint deze staking met een protestvergadering in het Kas di Kultura. De belangrijkste reden hiervoor is het koppig verwerpen door het Bestuurscollege van elk Simarvoorstel om tot een oplossing van de problemen in het onderwijs te komen!

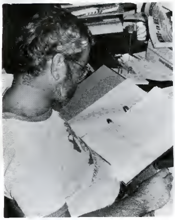
Dinsdagmorgen 3 maart 1981

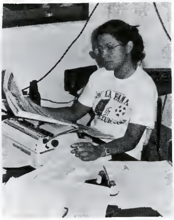
Langzaam maar zeker stroomden de leerkrachten samen voor het Kas di Kultura. Rond de 300 leerkracbten hadden gehoor gegeven aan de oproep van hun hoofdbestuur. Ook tientallen niet-leden hadden zich solidair getoond met de MTS-leerkrachten en waren naar het Kas di Kultura gekomen.

Er waren te weinig inschrijfformulieren voor al de leerkrachten die zich als lid wilden opgeven.

Op deze vergadering werd door de voorzitster uitleg gegeven over de gang van zaken tijdens de afgelopen dagen.

Hierna kwamen verschillende leden met voorstellen, waarna gestend werd over het doorzetten van de staking. Een overweldigende meerderheid van de aanwezige leden nam stelling tegen het beleid van het B.C. en koos voor het voortzetten van de strijd.
De MTS-leerkrachten voelden zich ontzettend goed gesteund door deze grote opkomst van de leden en niet-leden en gaven hier ook openlijk blijk van. Er werd door de ledenvergadering aangenomen, de beslissing van een algemene staking kenbaar te maken.

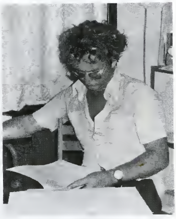

Telegram aan B.C. Aruba 3 maart

Heden nog steeds geen positief antwoord van u ontvangen stop Leden veroordelen ten strengste uw houding en besloten op A.L.V. hedenmorgen massaal tot algemene staking over te gaan stop Uw z.g. argumenten geuit op TV 2|3|81 missen elke grond en misleiden publieke opinie stop Uit naam van onze leden en in belang van onderwijs verzoeken wij nogmaals uw medewerking om te komen tot zeer spoedige ondertekening van eindprotocol stop.

Telegram aan minister van onderwijs 3 maart 1981

Stellen u in kennis van feit dat onze leden op A.L.V. hedenmorgen besloten tot algemene staking over te gaan stop Tekenen fel protest aan tegen starre houding B.C. Aruba stop Vrezen verdere escalatie stop.

Tijdens bovengenoemde vergadering was er een zeer kritiek moment, toen leden van de pers even werden binnengelaten om foto's te maken van de aanwezigen in de zaal. Er bestond onzekerheid omtrent één van de fotografen die op het toneel verscheen. De leden vroegen zich namelijk af of deze voor Diario werkte.

Woensdag 4 maart tweede dag algemene staking

Het Simar-kantoor was te klein geworden om de honderden stakende leerkrachten te bergen. Nieuwe gezicbten verschenen die morgen en nieuwe leden werden ingeschreven, ondanks de intimidatiepogingen van verschillende scboolbesturen.
De aanwezige leerkracbten moesten de presentielijsten tekenen, waarna zij op lijsten konden bekijken in welke groepen zij waren ingedeeld i.v.m. de te houden workshops.
Op drie plaatsen werden die dag workshops gehouden, waar in groepen gediskussieerd werd over verschillende onderwerpen die de vakbond en het onderwijs aangingen. Hier komen wij in een ander artikel uitgebreid op terug.
Diezelfde dag had de Simar een telegram naar het B.C. gestuurd met onderstaande inhoud:

4 maart 1981 delen wij u hierbij mede grotendeels akkoord te kunnen gaan met voorgestelde punt 4B stop Enkele aanvullingen en definitieve protocolaire uitwerking middels een gesprek te realiseren stop De brief met voornoemde diskussiepunten zal heden

bezorgd worden stop Zonder tegenbericht zullen wij vandaag om 17.00 uur op het bestuurskantoor aanwezig zijn om e.e.a. door te spreken stop.

Bestuur Simar

Middels een ambtenaar van Onderwijszaken antwoordde de Gedeputeerde van Onderwijs, dat zij niet aan tafel wenste te zitten met de Simar. Zij gaf er de voorkeur aan honderden leerlingen te benadelen dan met de Simar aan tafel te zitten. Zeer principieel. Met opzet werd de staking verlengd door het B.C. Er werd door een ambtenaar van Onderwijszaken een vergadering gepland voor de volgende dag 5 maart om 10 uur 's morgens met de Personeelbeleidscommissie.

De hele dag waren er op het Simarkantoor leden aanwezig die zich uitstekend vermaakten door de juiste dominostenen op het juiste moment te plaatsen. Verder waren de verschillende commissies keihard bezig allerlei werkzaamheden uit te voeren.

Ontzettend veel werk werd er verzet gedurende deze stakingsdagen.

Donderdag 5 maart derde dag algemene staking

Nogmaals verzamelden honderden Simarleden en niet-leden zich bij het Simarkantoor, waar door het bestuur de stand van zaken werd gegeven. Hierna vertrok de gehele groep naar het Sentro Edukativo, waar, na een korte inleiding van een bestuurslid en daarna een uitleg van een van de coordinatoren van de workshops, de groepen weer gingen vergaderen en diskussiëren over de verstrekte stellingen.

Gezegd kan worden dat de 'workshops' een groot succes waren. Vele leerkrachten hebben hier intensief aan meegedaan en hun meningen over de verschillende onderwerpen naar voren gebracht.

De RPC-leden zijn 's morgens om tien uur naar de vergadering gegaan met de Personeelsbeleidscommissie. Tot rond 3 uur werd er vergaderd, waarna de twee partijen teruggingen naar respectievelijk het Simarbestuur en het B.C. voor overleg. De afspraak werd gemaakt, dat beide partijen nog diezelfde avond om 7 uur bij elkaar zouden komen, waarna later op de avond rond 10 uur het eindprotocol getekend zou kunnen worden tussen B.C. en Simar.

Groot was de verontwaardiging bij de Simar, toen die middag van de kant van Onderwijszaken werd doorgebeld dat de afspraken niet doorgingen die avond en werden verzet tot de volgende dag 11 uur. Verschillende leden van het B.C. hadden belangrijkere bezigheden . . .

Het Bestuurscollege was overrompeld door de plotselinge terugkomst van hun Algemeen Adviseur. Wat zou dit voor gevolgen hebben?

Die donderdagavond had het protocol getekend kunnen worden, maar partijpolitieke problemen in de MEP hadden voorrang op de goede voortgang van het onderwijs hier op Aruba.

Die avond werden alle leden opgeroepen voor een algemene ledenvergadering op het Simarkantoor de volgende morgen.

Vrijdag 6 maart vierde dag algemene staking

Nogmaals hadden honderden leden gehoor gegeven aan de oproep van het hoofdbestuur. De voorzitster van de Simar maakte de laatste ontwikkelingen bekend en vroeg de leden om paraat te blijven, gezien de gespannen situatie. Tientallen leden bleven op het Simarkantoor nog napraten, terwijl anderen de dominotafel opzochten om hun steentjes te leggen.

Rond 11 uur 's morgens vertrokken de RPC-leden naar het bestuurskantoor waar de afgesproken vergadering met de Personeelsbeleidscommissie zou moeten plaats vinden. Zeer verontwaardigd waren de RPC-leden, toen zij na ruim een uur wachten aldaar te horen kregen, dat de vergadering *nog eens* werd uitgesteld. Naar zij gehoord hadden, vanwege partijproblemen.

Het was overduidelijk dat het B.C. de hele zaak traineerde en daardoor a.h.w. de onderwijzers verhinderde aan het werk te gaan.

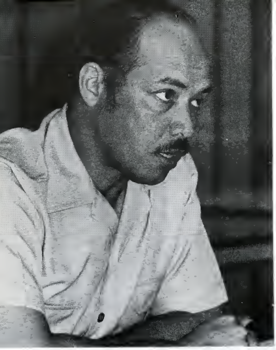
Later die middag belde de Algemeen Adviseur van het B.C. naar de Simar om door te geven dat er die dag niet meer vergaderd zou worden, daar de volgende ochtend een MEP-partijraadsvergadering zou zijn en dat men daarna wel zou zien . . .

Onbegrijpelijk dat bepaalde problemen binnen de MEP een oplossing van de onderwijsproblemen in de weg konden staan.

Zaterdag 6 maart vierde dag algemene staking. Ontslag Grace Bareño

Deze dag was er geen contact tussen B.C. en Simar. De partijraad van de MEP vergaderde zowat de gehele dag. Waarover? Sterke geruchten deden die dag de ronde dat de Gedeputeerde van Onderwijs Grace Bareño haar ontslagbrief had ingediend bij het Bestuurscollege. Deze geruchten bleken later waar te zijn.

Via de tv werd van de kant van de Algemeen Adviseur grote waardering uitgesproken

voor de briljante gedeputeerde Grace Bareño. De hele partijraad stond volledig achter haar beleid inzake de MTS-kwestie. De Algemeen Adviseur van het B.C. hoopte, dat de volgende dag een oplossing zou komen in het langdurige conflict.
Die avond waren verschillende leden naar het Simarkantoor gekomen om even 'door te zakken' en te praten over de situatie. Vele liedjes werden er gecomponeerd over het onderwijs op Aruba met haar 'briljante' gedeputeerde Grace Bareño. Een zeer gezellige sfeer heerste er die avond. Enkele leden gingen pas rond 7 uur 's morgens naar huis, omdat die avond verscheidene dreigementen werden doorgebeld naar de Simar, dat het gebouw in brand zou worden gestoken. Eén van de leden had nog een auto gevolgd die zich rond 5 uur die ochtend zeer verdacht ophield vlak voor het Simargebouw. De autonummers zijn in ieder geval opgenomen.

Zondag 8 maart vijfde dag algemene staking. Protocol wordt getekend

's Middags om vijf uur werd de vergadering weer voortgezet na drie dagen rekken van de staking door het Bestuurscollege. Het protocol kon ongewijzigd worden aangenomen door beide partijen, dus hetzelfde protocol als donderdagmiddag 5 maart 1981!
Gedurende de gehele dag werden de Simarleden en niet-leden via de radio opgeroepen voor een vergadering die avond om 7 uur op het Simarkantoor. Het zou een zeer strijdbare vergadering worden die niet gauw vergeten zal worden door de toen aanwezige leerkrachten.

Rond 7 uur begonnen de leerkrachten binnen te druppelen op het Simarkantoor. Ondertussen werd keihard gewerkt aan het op stencil zetten van het eindprotocol om het aan alle aanwezige leden te kunnen overhandigen, ter bestudering. Daarnaast was een groep leerkrachten bezig het protocol door te lichten, om eventuele interpretatiefouten later te kunnen voorkomen.

Rond 8.15 opende de voorzitster de vergadering. Er was geen ruimte genoeg voor al de aanwezigen. De spanning was te snijden. De voorzitster gaf een uitleg van de gang van zaken. Daarna werden verschillende vragen over het protocol beantwoord door Piet Pronk en Eddy Croes van de RPC-commissie.
Op een vraag van één van de aanwezigen, gaf één van de MTS-leerkrachten te kennen dat de groep aanwezige MTS-leerkrachten akkoord was gegaan met het op tafel liggende protocol, daar dit het maximaal haalbare was onder deze omstandigheden.
Kort hierna werd het protocol in stemming gebracht onder de aanwezige leden. Een overweldigende meerderheid ging akkoord met het protocol. De leden gingen ook akkoord met het opheffen van de staking door het hoofdbestuur nadat officieel het protocol getekend zou zijn.
Hierna gaf de voorzitster Madonna Stephens een korte beschouwing van de akties. Ze had vele woorden van lof voor het doorzettingsvermogen van de MTS-leerkrachten. Zo ook werden de verschillende commissies aangehaald, die keihard gewerkt hadden tijdens de stakingsdagen, vaak tot laat in de nacht.
Hierna was het woord aan de aanwezige leden. Door verscheidene leden werden woorden van dank gebracht aan het hoofdbestuur en aan de verschillende commissies die aktief waren tijdens de stakingsdagen.
Ook werd dank betuigt aan de voorzitster van de Simar, Madonna Stephens, die een staande ovatie kreeg van de aanwezige leden. Ook namens de MTS-leerkrachten werd

SOLIDARITEIT

dank gebracht aan het bestuur en commissies. De Simar had bewezen dat ze bestaat én dat ze de krachten weet samen te bundelen tot een sterke eenheid. De Simarleden en niet-leden hebben getoond dat ze het beleid van het B.C. niet pikten. Zij hebben ingezien dat een beleid van het B.C. zoals inzake de MTS-kwestie, ook hen eens zou kunnen raken. De stakende leden hebben inhoud gegeven aan het woord 'SOLIDARITEIT'. En zij hebben ondervonden, dat er wel degelijk resultaten bereikt kunnen worden door gezamenlijk op te treden.

Er werd door één van de aanwezige leden voorgesteld om gezamenlijk naar het bestuurskantoor te gaan, om present te zijn bij het ondertekenen van het protocol. Zo gezegd, zo gedaan: een honderdtal auto's vertrok rond kwart voor tien naar het bestuurskantoor, waar iedereen flink de autoclaxon liet horen.

Een groot aantal leden vergezelde het hoofdbestuur naar boven, waar men gespannen wachtte op het moment dat het protocol getekend kon worden. Tegen kwart over tien werd het hoofdbestuur gehaald door de bode. Onder luid applaus ging een grote groep leden achter het hoofdbestuur aan richting grote vergaderzaal van het B.C. Maar groot was de verbazing toen de 'heer' Remy Zaandam de rest van de groep en de pers niet binnen liet in de vergaderzaal. Waarom mochten zij niet aanwezig zijn bij het tekenen van het protocol? Op zeer ondemocratische en brute wijze sloot de 'heer' Zaandam de deur voor onze neus. Slechts vier leden van het hoofdbestuur en een

MTS-leerkracht zijn naar binnen gegaan. Buiten bleef de groep en de pers zeer kwaad wachten, terwijl op nog geen meter afstand achter gesloten deuren het protocol ondertekend werd door beide partijen.

Toen de Simargroep naar buiten kwam werd deze onder luid applaus verwelkomd. Hier gaf de voorzitster van de Simar een kort interview aan de mensen van Tele-Aruba, welke ook buiten de deuren waren gehouden. Vanaf het bestuurskantoor werd aan Tele-Aruba doorgegeven dat de scholen de volgende dag weer zouden beginnen, daar de staking voorbij was. De gehele groep ging naar buiten waar een nog grotere groep aan het wachten was. Vele omhelzingen en felicitaties heen en weer, waar o.a. de voorzitster op de schouders werd genomen. Een duidelijke triomfstemming heerste er voor het bestuurskantoor op de parkeerplaats.

Een lange stoet auto's vertrok daarna met luide claxon richting Simarkantoor. Hier heerste er tot laat in de nacht een feeststemming met gitaarmuziek van verschillende Simartalenten.

LUCOR
Jewellery

Voor de H. Communie leuke sortering sieraden voor kado's of eigen gebruik.
Ook een GESCHENKBON is altijd op zijn plaats.

In onze werkplaats graveren en repareren wij sieraden en horloges.

ORANJESTRAAT 26-A
TEL. 26756 - 23121
ORANJESTAD - ARUBA N.A.

Aruba, april 1981.

Strijd-Solidariteit-Eenheid

Van 6 januari tot en met 8 maart 1981 waren wij in strijd voor onze eisen.
62 onvergetelijke dagen van keiharde strijd.
Velen waren voor onze strijd. Anderen waren duidelijk tegen.
Velen zeiden volhouden. Anderen zeiden verloren zaak.

Langzaam maar zeker begon de steun te groeien onder de Simar leden.
Dinsdag 3 maart 1981 legden honderden Simar leden en niet-leden het werk neer uit solidariteit met onze strijd.
Vele leerkrachten werden toen lid van de Simar uit solidariteit en sloten zich aan bij de strijd.
Zondagavond 8 maart 1981 werd in de grote vergaderzaal het eindprotocol getekend door de Simar en het B.C.
Grace Bareño wilde dit moment niet mee maken en nam haar ontslag als gedeputeerde van Onderwijs.

De resultaten uit deze strijd zijn bekend. De Simar heeft één grote vuist weten te maken dankzij de solidariteit van haar leden.
Wij hebben deze solidariteit als een grote steun ervaren.
Zo was ook de solidariteit van andere vakbonden en instanties een grote steun voor ons.
De Simar is gegroeid en heeft zich versterkt en zal doorgaan met vechten voor haar belangen.

Strijd - Solidariteit - Eenheid gaan samen.

Dank aan u allen.
M.T.S. leerkrachten.

Terug naar school

Maandagmorgen 9 maart 1981. Voor het MTS-gebouw op de parkeerplaats had een deel van de 19 MTS-leerkrachten zich verzameld om zo gezamenlijk, na twee maanden, weer het schoolterrein te betreden om weer aan de slag te gaan.
Het merendeel van de leerlingen was die dag nog thuis gebleven zodat maar gedeeltelijk die dag les gegeven kon worden.
Vrijdag die week was er een bespreking tussen de MTS-leerkrachten en de inspecteur, de heer F. van Drie, over een oplossing omtrent het doorgaan van de examens van de vierde klassen.
Er werd een aantal afspraken gemaakt, welke de leerlingen alle mogelijkheden gaven om toch de examens af te leggen. Zo worden verschillende examens in de paasvakantie afgenomen. Verder is in overleg met de leerlingen gewerkt aan de mogelijkheden tot het inhalen van een gedeelte van de verloren lessen. Er is inmiddels een inhaalrooster ingediend bij Onderwijszaken. Zo worden er bijvoorbeeld lessen gegeven op de woensdagmiddag en op de zaterdagmorgen. Verder zullen er lessen gegeven worden in de paasvakantie en op vrije dagen. Er werd hierbij uitdrukkelijk opgelet dat de leerlingen niet overbelast zouden worden.
Langzaam aan begint de MTS weer normaal te draaien. Iedereen is druk bezig met het weer inwerken en weet dat het de komende maanden druk zal blijven.

Nabeschouwingen

Woensdag 18 maart had het bestuur de verschillende commissies uitgenodigd voor een evaluatie van de akties. Hier brachten de verschillende commissies hun ervaringen naar voren die zij hadden opgedaan tijdens de akties. Er kwamen veel belangrijke punten naar voren waar iedereen veel uit kon leren voor de volgende akties. Het was onmogelijk om alle facetten van de staking toen te bespreken. Er zou in ieder geval nogmaals vergaderd worden.

Simarleden

Een grote meerderheid van de Simarleden heeft deelgenomen aan de akties. Zij hadden begrepen wat het betekent lid te zijn van een vakbond. Zij hebben zich solidair getoond met de stakende MTS-leerkrachten, ondanks de zeer bedenkelijke intimidatiepogingen van verschillende schoolbesturen. Zij allen hebben samen één vuist gemaakt tegen het beleid van het Bestuurscollege in zake de MTS-kwestie. Ze hebben ook ondervonden dat resultaten bereikt kunnen worden.
Vele leerkrachten hebben zich tijdens de akties aangesloten in de rijen van de Simar en deden mee aan de akties. Een andere groep leden deed niet mee aan de akties. Om talloze motieven. Verschillende waren bang voor represailles, anderen hadden hun centen hard nodig. Weer anderen hadden duidelijke banden met de regerende partij in het B.C. Anderen meldden zich ziek tijdens de akties. Het is jammer dat deze leerkrachten nog niet zover zijn dat zij niet inzien dat lid zijn van een vakbond niet alleen contributie betalen betekent. Straks staan hún directe belangen op het spel, hoe zullen zij dán reageren? Wie gaat dán voor hun door het vuur?

MTS-leerkrachten

62 dagen zijn deze leerkrachten in aktie geweest, waarvan 51 dagen in staking. 23 MTS-leerkrachten zijn samen begonnen, waarvan er 19 de eindstreep haalden. 4 leerkrachten hebben onderweg het strijdtoneel verlaten omdat zij er geen gat meer inzagen. Moeilijke tijden hebben deze 19 leerkrachten nog doorgemaakt. Maar boven alles is steeds de EENHEID in de groep het uitgangspunt geweest. Dit uitgangspunt zal bij elke aktie centraal moeten staan én zal vruchten afwerpen.
Lichamelijk en mentaal gespannen, spanningen thuis in het gezin, financiële problemen, die door de solidariteit van de andere Simarleden wat verlicht werden. Intimidaties van de kant van het B.C. Aanvallen in de krant en van andere instanties. Zij bleven het ondanks dit alles volhouden door elkaar te steunen en aan te moedigen. Toen kwam de grote steun van de rest van de Simarleden. En her verloop van de akties daarna is bekend.

Zeker hebben zij wat bereikt. Veel hebben zij geleerd. Zij hebben elkaar beter leren kennen. Zij hebben getoond dat ook een kleinere groep zijn kracht kan tonen. Deze afgelopen weken zullen hun lang bij blijven.

SIMAR-hoofdbestuur

Velen hebben dit bestuur van dichtbij leren kennen in de afgelopen tijd. En hebben ondervonden hoe dag en nacht deze mensen klaar moesten staan. Besprekingen heen en weer, interviews, ledenvergaderingen, mensahero's schrijven of nakijken. Nauwelijks bleef er tijd over om te eten. Steeds weer de leden blijven motiveren en strategiën bepalen. Kortom. altijd moesten deze mensen paraat staan. De leden hebben hun waardering dan ook getoond in de laatste ledenvergadering met een staande ovatie. Ook is duidelijk gebleken dat het bestuur versterkt moet worden om het vele werk beter aan te kunnen.
Veel sterkte toegewenst aan het hoofdbestuur van onze vakbond.

Commissies

Ongetwijfeld is de RPC-commissie een van de commissies die constant bezig is geweest met de MTS-zaak en nog steeds bezig is. Tientallen vergaderingen op het Simarkantoor, dan weer op het Bestuurskantoor. Steeds voorstellen opstellen, dan weer voorstellen analyseren. Adviezen uitbrengen. Moeilijke zaken uitleggen aan de leden etc. etc. Hopen werk. Een onmisbare commissie in onze vakbond.
Tijdens de laatste weken van akties hebben we een zeer aktieve en efficiënt werkende perscommissie zien functioneren. Steeds moesten deze mensen paraat staan voor het laatste nieuws en dit zo snel mogelijk op papier zetten en rondbrengen naar de verschillende persmedia.
Daarnaast moesten mensahero's in elkaar gezet én gestencild worden. We hopen dat deze groep aktief zal blijven in de bond.

Verder hebben we een aktieve motivatiecommissie zien werken. Deze mensen analyseerden steeds de presentielijsten en noteerden alle leerkrachten die meededen met akties en probeerden de leerkrachten die niet aan de akties deelnamen persoonlijk te benaderen en te motiveren. Bij verschillende is dit ook gelukt.
Ontzettend moeilijk werk vooral om met negatieve leerkrachten bijvoorbeeld een redelijk gesprek te kunnen voeren. Ook hebben deze mensen verschillende leerkrachten lid gemaakt van de Simar. Blijf motiveren. Versterk de Simar.
Eten én drinken was er steeds dankzij de ontspanningscommissie. Snacks e.d., lekker smullen. De bar functioneerde uitstekend. Houden zo. Stoelen, tafels, geluidsinstallaties en rondbrengen van de mensahero's werd verzorgd door de doe-commissie. Een onmisbare commissie tijdens akties. Uitstekend werk boys.
Een kameraadschappelijke sfeer heerste er in de verschillende commissies hetgeen ook nog een extra impuls gaf aan de verschillende mensen.

Persmedia

In een eerder artikel hebben we al vermeld hoe het stond met de verslaggeving van de stakingsperikelen. Onze mening over de Diario hebben we al verschillende keren duidelijk aangegeven. Iedereen die dit blad regelmatig leest heeft kunnen zien waar de Diario thuis hoort.
Wat wij constateerden voor wat betreft de verslaggeving in de Amigoe, is het vaak weglaten of uit elkaar halen of het van commentaar voorzien van de perscommuniqués van de Simar. Daarnaast werd in het commentaar van de Amigoe duidelijk partij gekozen gedurende de staking. Voor een zich objectief noemende krant een ongeloofwaardige houding.
De kranten Extra, Beurs en La Prensa hebben gedurende de gehele strijd met het B.C. steeds objectief verslag gedaan van de akties. Zij plaatsten de perscommuniqués in z'n geheel of plaatsten de belangrijkste gedeelten hieruit, maar haalden deze nooit uit hun verband.
Verder gaf Voz di Aruba steeds de volledige tekst weer (Noticias 1320) van de verschillende perscommuniqués en toonde steeds een grote interesse voor de standpunten van beide partijen in het conflict.
Ook de nieuwsafdeling van Tele-Aruba toonde regelmatig de nodige interesse voor de standpunten van beide partijen. Na de verslaggeving rond Intag en de reactie van de Simar hierop, hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd bij de verslaggeving omtrent de staking van de zijde van Tele-Aruba.

Slot

De MTS-zaak is nog niet voorbij. Verschillende zaken moeten nog concreet geregeld worden, bijv. rond de evaluatie-commissie. Op Curacao is de kwestie van de 27 uur al in kannen en kruiken na nauwelijks twee maanden. Daar was wel een redelijk gesprek mogelijk met de Gedeputeerde van Onderwijs.
Hier op Aruba ging de Gedeputeerde er liever van door dan tot een reële oplossing te komen.
Een nieuwe Gedeputeerde van Onderwijs is er misschien al wanneer dit nummer uitkomt. Maar hij of zij zal rekening moeten houden met de Simar en zal nog heel wat karweitjes moeten opknappen voordat het onderwijs op Aruba een klein beetje naar wens kan functioneren.
De Simar heeft in de afgelopen tijd duidelijk getoond dat zij er is en altijd zal blijven om op te komen voor haar belangen.
We hopen dat de verschillende leerkrachten het Simarkantoor zullen blijven bezoeken en indien mogelijk aktief deelnemen in een van de verschillende commissies.
Simar, veel sterkte, solidariteit en eenheid in de toekomst. ●

Mededeling voor onze abonnees

Om onze administratie te vergemakkelijken en omdat we eventuele kostenstijgingen niet altijd kunnen voorzien, hebben we besloten met ingang van 1981 alle abonnementen te laten ingaan op 1 januari. Dit betekent dus dat iemand die bijv. in mei het abonnementsgeld overmaakt (Naf. 25,— of NAf. 40,—, zie pag. 17), alle nummers die zijn verschenen vanaf 1 januari krijgt toegestuurd, of, indien dat gewenst wordt, een evenredig bedrag betaalt voor de nog te verschijnen nummers. De abonnementsperiode loopt dus van 1 januari t/m 31 december van eenzelfde jaar.

Abonnees die zich in de loop van het jaar 1980 hebben geabonneerd op ons blad, worden vriendelijk verzocht, als zij Skol i Komunidat willen blijven ontvangen gedurende 1981, het resterende bedrag (NAf. 2,50 (zeepost) of NAf. 4,— (luchtpost) per nummer) zo spoedig mogelijk aan ons over te maken.

Cempro - Technica n.v.

L. G. SMITH BLVD. 124

✱

Artikulonan pa skol i ofisina

✱

Cement i blòki

✱

Tur sorto di heru

✱

Tires, i hopi mas

E WELGA I POLITIKA

For di nos mesa di redakshon

Den tur konflikto kaminda un di e partidonan ta B.C. of un ministro, e aspekto politiko ta hunga un papel importante. Den e konflikto ku a surgi entre MTS/ Simar i Bestuurscollege di Aruba esaki no tabata diferente. E aspekto politiko, visto kaminda partijraad di MEP mester a reuni "zogenaamd" riba e protokol presentá pa Simar, no tabata nada mas ku reunionnan pa mustra Grace Bareño riba e barkonan ku el a pega i su manera intáktiko, terko i arogante di trata ku sindikatonan.
Tabata visto for di trempan ku su kabes mester a kai pa e konflikto aki wordu solushoná. Ta kasi imposibel pa imahina bo mes di un persona asina, siendo ku e mes tambe a traha den enseñansa komo maestra di skol.
Den e sorto di konfliktonan asina entre sindikato na un banda i gobierno na otro banda, semper e partidonan den oposishon ta e "lachende derde". Nan ta resa pa e konflikto dura mas tanto posibel i nan ta hasi tur nan esfuerso pa mustra mas solidaridat ku ta posibel pa e sindikato ku ta den lucha, ku e meta di debilitá e partido na mando.
Den e welga di ANAAB na aña '72 MEP tabata den oposishon i nan eksponentenan por a wordu mirá tur dia ront di e sentro di welga.

Den e welga di VLA na aña '75, PPA tabata pafó di gobierno sentral i aki eksponentenan tabata apoyá e welga, komo miembro en todo kaso.
Awor na aña 1981 AVP ta den oposishon i nos por a ripara den e dianan di welga ku tur dia eksponentenan di AVP (miembro pero tambe no-miembro) tabata rondona nos sentro na sabana blanko, manera muska ront di stropi. E intenshon di e "solidaridat" aki ta visto: Saka probecho politiko!
Sinembargo nos no mester kere den palabranan bunita, prinsipalmente ora nan ta den oposishon. Na aña '72 MEP, den oposishon, a hasi komo sifuera e ta un partido masha pro-obrero, awe ku e ta pa kasi 10 aña den gobierno nos tur sá ku lo kontrario ta berdat.
I frankamente bisá, nos mester tin menos konfiansa ainda den AVP. Mirando e eksponentenan, prinsipalmente e figuranan klave den e partido aki, nos mester tene bon kuenta ku si nan bin na poder, nan maneho lo ta pió ainda pa loke ta trata hustisia sosial i e posishon di e sindikatonan. Simplemente e echo ku nan figuranan prinsipal ta komersiantenan grandi di kual nan interesnan ekonomiko ta kontrario na e interesnan di e klase trahadó ku ta forma e mayoria di nos pueblo, ta papia pa su mes.
Ademas nan pensamentonan tokante nos futuro struktura estatal ta hopi oportunista: keda mas tanto posibel pegá na saya di Hulanda i un separatismo di Korsou a base di argumentonan dudoso.
Aki nan ta mustra nan berdadero kara: Deskonfiansa den nan propio hendenan i falta di kurashi pa para riba nos propio pia. E oposishon ku nan ta hiba ta uno sumamente swak: hopi kos ta pasa i niun muska ta bula.
Meskos ku MEP, AVP tambe ta mustra tendensia di un éénmans-partij i pió ainda, un familie-partij, lokual semper e tabata desde Henny Eman senior.
Ta e echonan aki ront di e partido aki ta pone ku nos no mester tin ni un tiki speransa of konfiansa den e partido aki. Si mayan nan bai den gobierno nos no ta kere ku nan lo bai hasi mihó trabou ku MEP. Si akaso eksponentenan di AVP por ta kanando ront ku e idea ku Simar i su miembronan "vanzelfsprekend" ta simpatisa ku nan dor di e welga aki, nan ta hopi kiboká. Lo ta bon pa aki enfatisá un biaha mas ku e lucha ku nos a hiba ta un lucha di sindikato kontra dunador di trabou, i si e dunador di trabou tabata un di e otro partidonan na Aruba, no tin ningun motibo pa kere ku e lo tabata mucho diferente.
No ta eksisti ningun alternativa pa e partido aktual na manda; pa nos den prinsipio tur ta igual: oportunismo i probecho personal!
Solamente un partido saliendo for di un ideologia pro-obrero por trese kambio. Un partido pro-obrero, pero ku personanan kapasitá i ku interes di e mayoria di nos pueblo na promé lugar riba nan programa. Pa logra esaki e sistema di patronisashon di kampaña dor di kapitalistanan grandi mester wordu kibra.
Solamente un partido saliendo for di e prinsipionan basiko aki por trese un berdadero kambio den e panorama politiko Arubano i ku esaki tambe un mihó entendimento entre gobierno i sindikato.
Tanten ku no nase un partido politiko asina, e interesnan di e gobernante/politiko lo sigui boks kontra di esnan di e masa trahadó, kual ta forma e mayoria absoluto di nos i tur pueblo.

Partidonan den oposishon ta e "lachende derde".

INTAG INC.

Bezoek onze uitgebreide SANITAIR SHOW aan de Arendstraat 105.

Wij hebben in voorraad sanitair ROYAL SPHINX en BOCH uit Europa.

*Moderne kleuren
*Storingsvrije werking
*Waterbesparend (25%)

*
"Iets waar u elke dag op zit, moet goed zijn en mag gerust mooi zijn".
*

Enkel een organisatie met een hechte structuur is vitaal en dus weerbaar. De uiteindelijke en primaire cellen van elke organisatie zijn de leden. Sterke leden (goed geinformeerd en gemotiveerd) kunnen een sterk bestuur creeren en handhaven. De verbindingskanalen tussen leiding en leden verzekeren de wederzijdse toevoer van de vitale levenssappen van de organisatie. Bestuur en leden moeten deze communicatiekanalen open houden. Het bestuur door de mogelijkheden en de inhoud te creeren. De leden door gretig gebruik te maken van de mogelijkheden en de inhoud te controleren en corrigeren. Dit is dan voorwaarde voor een integraal geheel.

Een *workshop* is bij uitstek een instrument om vitale "feedback" naar het bestuur te garanderen en schept als zodanig *de* mogelijkheid om daadwerkelijke inspraak in het beleid van de bond op te eisen.

Workshops scheppen tevens mogelijkheden de interactie tussen de leden onderling op gang te brengen en te intensiveren. Zij trekken irreele barrieres omver tussen de leden onderling en leggen de bases voor begrip, toenadering en solidariteit.

Workshops wekken spontaan een enorme energie op en vormen een rijke bron van informatie. Zij helpen de leden hierdoor zichzelf beter toe te rusten en dus bewuster te worden.

Workshops '81

Aktiedagen verhogen de noodzaak voor meer bewuste leden. Het doel van de Simar bood dan ook uitstekende stof tot meditatie over de kwaliteit van het lidmaatschap van de individuele Simarleden.

Hier konden de leden onderling en in samenspraak hun betrokkenheid met hun bond toetsen.

Vandaar dan ook de drie uitgangspunten van de eerste workshopdag en de follow-up-stellingen voortvloeiende uit uitgangspunt één, n.l. de rechtspositionele belangen van de individuele leden. De algehele planning was dan ook om de workshops zich langs deze drie lijnen (rechtspositie, onderwijs en maatschappij) te laten ontwikkelen.

De eerste groep workshops gaf de leden de gelegenheid hun persoonlijke belangen te kennen; de tweede groep de onderwijsbelangen van de maatschappij. De derde groep workshops zou dan — last but not least — proberen de intieme relatie tussen de individuele leerkracht, zijn onderwijs en zijn maatschappij bewust te maken.

Conclusie: De workshopcommissie is dan ook van mening, dat toekomstige workshops binnen dit kader (de drie hoofdcategorieen: individu, onderwijs en maatschappij) gehouden moeten worden, vooral om een overzichtelijke en hechte struktuur te garanderen. Hieronder volgen dan de verslagen van de twee workshopdagen van de Simar '81.

Inleiding

Het is ons opgevallen, bij het resumeren van de stellingen en opinies van de workshops van woensdag 4 maart, dat de meningen sterk varieren. Hoewel zeker gezegd moet worden dat de grote meerderheid het er over eens is, dat er wel degelijk wat gedaan moet worden aan de motivatie van de leden om aktiever deel te nemen aan de werkzaamheden van de vakbond. Wij hebben de vraagstellingen stapsgewijs verwerkt en zouden gaarne zien dat hierop de nodige reakties kwamen.

De eerste stelling

Ik ben lid van mijn vakbond om mijn rechtspersoonlijke belangen te laten behartigen.

Opinies:

Er is vaak gesteld, dat de Simar haar leden regelmatig moet informeren over wettelijke regelingen. Dit kan o.a. door het houden van workshops, die men als een "must" beschouwt. Men vindt dat de nu gehouden workshops als basis kunnen dienen voor de feed-back, waarna de gegevens aanleiding kunnen geven voor toekomstige workshops. Hier tegenover staat, dat er weer anderen zijn, die zelfs in workshops geen heil zien. Er is ook een groep die van mening is, dat vakbondswerk een *roeping* is. Zij voelen zich daartoe niet geroepen en menen dat anderen dit werk moeten doen. Als oplossing zien zij een "full time" bestuur. Dus een volledige betrekking in de vakbond.

Ook zijn er mensen, die lid zijn zuiver om het

WORK

EEN VERS
WORK
TIJDENS DE S

"Een bond
als ha

goed zien én
er beter uitzie

SHOPS

AG VAN DE
SHOPS
AKINGSDAGEN

s even sterk
leden"

feit dat men inziet dat je als individu niets bereikt (eendracht maakt macht). Zij stellen zelfs voor: een verplichting voor ieder binnen het onderwijs om lid te zijn. Men vindt ook, dat er een gebrek is aan deskundigen binnen de bond en dat hieraan wat gedaan moet worden. Ook moet er naar gestreefd worden, om de overheid (B.C.) te verplichten dat alle wettelijke regelingen via de bond moeten gaan. Men zegt, dat het al te vaak voorkomt dat iemand e.e.a. "via via" geregeld krijgt, waardoor de noodzaak om lid te worden van de vakbond minder belangrijk wordt. Dit wekt een zekere passieve houding op van leerkrachten binnen het onderwijs. Een ander idee dat men naar voren heeft gebracht, is het houden van enquetes, waardoor de leden persoonlijk benaderd worden en men zo een beter beeld zou kunnen krijgen van het gebrek aan motivatie om actief lid te zijn.

Suggesties voor het motiveren zijn o.a.:

— schoolleiders meer bij het vakbondswezen betrekken (shop-stewards). Deze zouden tot taak dienen te hebben de leden meer op hun rechten en plichten te wijzen.

— De "public relations" van de Simar moeten verbeterd worden, bijv. door het houden van educatieve programma's en forums op de radio en t.v.

— Meer contact met opleidingsinstituten, bijv. de A.P.A.

— Beter geleide algemene ledenvergaderingen, waarin meer thema's die de leden aangaan behandeld worden (deze vergaderingen laten volgen door workshops).

— Het houden van lezingen.

— Het onderling contact moet beter worden door recreatie en cursussen.

Nota:

Ten aanzien van de actuele problemen stelde men, dat de planning beter geweest had moeten zijn. Het trefcentrum kwam te laat.

De tweede stelling

Ik ben lid om het onderwijs op mijn eiland te verbeteren.

Opmerkingen:

Men was het er over het algemeen over eens, dat het huidige onderwijssysteem verbeterd moet worden, omdat het niet meer voldoet. Doch dit is een zaak waar de Simar op het ogenblik weinig aan kan doen: doodeenvoudig omdat wij nagenoeg geen inspraak hebben. Hier moet ook wat aan gedaan worden. Wij moeten het zover krijgen dat het B.C. inziet, dat het onderwijs van ontzettend groot belang is en dat zij dit gaat verbeteren. Dit is de taak van de overheid.

Een ander gebrek, vindt men, is het gebrek aan deskundigen op onderwijsgebied. Als voorbeeld noemde men het "UNESCO"-rapport, dat als uitgangspunt gebruikt kan worden.

Anderen stellen dat er een onderzoek ingesteld moet worden, om te determineren waar het huidige systeem gefaald heeft, alvorens veranderingen en vernieuwingen te introduceren.

Ook meent men dat er een jaarlijkse inventarisatie moet plaatsvinden. Scholen werken te veel apart.

Vergelijkingen van verschillende schooltypes door middel van vergaderingen, is ook van belang. Men krijgt hierdoor een ruimer inzicht.

Differentiatie binnen het onderwijs en kleinere klassen vormen, onderwijssysteem moet flexibel zijn.

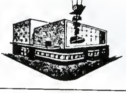
Men moet beginnen bij onderwijsinstellingen. De houding van de leerkracht moet bij de vorming belangrijk zijn. Nog steeds teveel leerkrachten die autoritair optreden. Ook het begeleiden van nieuwe leerkrachten (veel intensiever dan nu) is van belang. Dit kan o.a. met een beter functionerend inspectie-orgaan. Een ander hiaat dat men signaleerde, was het gebrek aan goed Nederlands op school. Men meent dat dit te wijten is aan het feit, dat vele leerkrachten zelf het Nederlands niet beheersen.

Suggestie: de APA-studenten hun laatste jaar in Nederland laten doorlopen.

Lijnrecht hier tegenover stelt men: dat het onderwijs aangepast moet worden aan het Arubaanse kind. Té vaak neemt men dingen klakkeloos over: imitatie. Het moet voldoen aan de eisen van déze maatschappij. Voor de meesten blijft taal de grote barriere. Er moet een onderzoek worden ingesteld om te determineren waarom het Nederlands zo slecht is.

Ook de aansluiting tussen verschillende schooltypes klopt niet. Met name de sprong kleuterschool-basisschool, is te groot (basis-

SPRITZER + FUHRMANN

OPTICA MODERNA

school-voortgezet onderwijs idem).
Anderen waren van mening dat de achteruitgang van het onderwijs te wijten is aan het feit dat:

1. de eisen van de stofbeheersing verlaagd zijn;
2. de leerlingen te veel tijd besteden aan buitenschoolse activiteiten (niet constructief), v.b. disco.

Voor wat betreft her-, bij- en omscholing, was een grote groep van mening dat dit verplicht moet worden. Men stelde zelfs, dat, indien iemand een bepaalde verplichte bijscholingscursus niet zou volgen, dit rechtspositionele consequenties voor hem zou kunnen hebben, analoog aan de Verenigde Staten. Er zouden cursussen vanuit het P.D.B. gegeven kunnen worden. Het gouvernement zou meer mensen naar het buitenland moeten sturen om andere systemen te bestuderen. Té vaak is het zo, dat de leerkrachten niet op de hoogte zijn van ontwikkelingen in het onderwijs. De Simar-bibliotheek moet meer tijdschriften over deze materie aanschaffen.
Voor wat betreft motivatie het volgende:

- Simar moet via oudercommissies de ouders motiveren zich meer met het onderwijs van hun kinderen te bemoeien.
- Door educatieve programma's kinderen motiveren voor het onderwijs.
- Meer workshops.
- Buurtcentrawerk betrekken bij onderwijsactiviteiten.
- Expressie van het kind ontwikkelen vanaf de lagere school (kinderen mondiger maken).

De derde stelling

Het maatschappelijk leven op mijn eiland op een hoger nivo brengen. Simar bemoeit zich met politiek; inhoeverre mag dit?

Over het algemeen waren de groepen van mening dat de vakbond zich onherroepelijk moet bemoeien met de politiek. Maar niet met partijpolitiek. D.w.z.: de vakbond moet zich neutraal opstellen. Op het moment, dat je een eigen mening verkondigt en wantoestanden in de gemeenschap aan de kaak stelt, ben je met politiek bezig. De leden vonden, dat dit een zeer belangrijke taak moet zijn van de bond.
Zij zien, dat dit nog te weinig gebeurt. De leden vonden dat de bond het volk politiek bewust moet maken.
Hoe dit moet gebeuren, suggereren de leden o.a. als volgt: door educatieve programma's; door te streven naar een betere relatie tussen vakbond en volk; door de ouders te informeren over hun rechten via radio; door de kinderen op school kritisch te maken; d.m.v. "Skol i Komunidat".
Een andere groep echter vond, dat de vakbond zich primair moet bemoeien met het onderwijs. Dat de vakbond zich wel moet uitspreken als het verkeerd gaat. Nog een andere groep had als mening, dat de bond zich totaal niet met de politiek moet bemoeien. De bond mag een opinie hebben, zolang het in het belang is van de leden en van het onderwijs.

In het nummer van mei komen we met het laatste gedeelte van dit verslag.

E kongreso di MEP: KIKO NOS POR SPERA PA FUTURO

Manera pueblo di Aruba a haya sa, durante e dianan 18, 19, 20 i 21 di mart ultimo MEP a tene un kongreso den Sheraton hotel na okashon di su di dos lustro di eksistensia. Pa e kongreso aki MEP a transforma su mes (riba papel i ku palabra te na e momento aki) den un partido sosial-demókrata i tambe a bai invita diferente otro partido sosial-demókrata for di e region karibense i for di Amerika Latina pa asisti na e kongreso aki.

Den nos ultimo numero nos a elabora kaba riba e supuesto karakter sosial-demókrata di MEP i e motibonan oportunista di MEP pa buska afiliashon ku e Internashonal Sosialista. Tambe nos a mustra kla kla kiko nos motibonan ta pa duda e karakter sosial-demókrata di MEP. Pa nos e orei semper e echonan den praktika di MEP ta konta. A base di loke MEP su politika a (i ainda ta) produsi den praktika, nos a konklui ku MEP no por worde considera komo un partido sosial-demókrata.
Sinembargo, durante un reunion ku sindikatonan, Betico Croes a bisa ku e ideologia sosial-demókrata den seno di partido ainda ta den desaroyo i ku pa futuro(?) e ideologia sosial-demókrata siguramente lo haya un forma mas praktiko. Pa nos tur esaki ta sona manera tur e gritonan durante tempo di elekshon pero nos lo sigui ku hopi atenshon a desaroyonan riba tereno sosial-demókrata di MEP. Nos lo keda hopi satisfecho kaba si MEP abstene su mes di un politika ku ta forma net lo kontrario di un politika sosial-demókrata. Nos no ta interesá den e komedianan di MEP den eksterior. Loke ta konta pa nos ta kiko MEP ta hasi pa Aruba mes i esaki a keda hopi bon kubrí durante e ultimo kongreso. Nos sospecho enkuanto e echo ku e invitidadonan di pafó tampoko ta na haltura di e politika interno di MEP tambe a keda komprobá durante entrevistanan ku Skol i Komunidat tabatin ku e diferente delegadonan. Komo konsekuensia di esaki nos por a tende di hopi delegado na final di e kongreso ku enberdat nan a deskubri hopi kontradikshon entre loke MEP ta bisa i loke e ta hasi. Enfin, laga nos wak kiko e "rumbo nobo" ku MEP a tuma despues di e kongreso aki (segun Betico), lo bai trese pa e pueblo di Aruba.
Un otro punto ta e reakshonan riba e bishita di Maurice Bishop. Bon, di banda di e reakshonarionan neurótiko den nos komunidat i ku nos tur konese, nos por a spera kaba un kampañá di fantasma. Tog nos ta keda hopi asombra, kada biaha atrobe, di e poko nivel di esnan ku ta entama un kampaña kontra un supuesto komunista. Ignoransia i bobedat ta forma nan uniko base i nan ta traishoná nan mesun konsepto di demokrasia ora ku nan nenga di papia ku Maurice Bishop riba tur e akusashon ku nan a lansa kontra dje. Nos ta di opinion ku si bo ta rechasa un invitashon pa bin papia riba diferentente akusashonnan ku b'a lansa kontra un persona, ku e orei esaki por indika dos kos: of bo ta duna prueba di un bobedat imenso of bo mester tin un otro meta ku bo kampaña. Den e prome kaso nos ta kere ku lo tabata miho pa e orei keda ketu i no bisa nada. Den e di dos kaso bo ta pone bo mes den e rei di oportunistanan i farizeonan ku ya kaba nos tin demasiado di nan. Si bo tin kualkier meta ku un akshon, anto mustra esei bon kla. Un kos si a keda masha kla durante e enkuentronan di prensa ku señor Bishop: tur hende a keda masha impreshoná di su inteligensia i su abilidat pa kontesta tur sorto di pregunta. Tambe nos por a wak ku hopi hende no obstante tur en kampañanan kontra su persona a keda nasha simpatiko pa ku e desaroyonan lográ na Grenada. E kulminashon di esaki tabata un anochi informativo na Bonaire Club kaminda e entusiasmo di un publiko enorme tabata hopi grandi mes.
Kon ku bai bin, nos di Skol i Komunidat ta hopi ansioso pa mira ki efekto tur esaki tin riba e partido MEP. Pa haya sa mas enkuanto esaki nos a tuma hopi esfuerso pa tene un entrevista ku señor Betico Croes, pero esaki ainda no por a tuma lugar!
Nos ta spera ku pa e numero di mei si nos por laga señor Croes su mes bin splika kiko e "politika nobo" di MEp ta insera.

ayo aan vijf redaktieleden

Verscheidene van onze lezers zullen reeds op de hoogte zijn van het feit, dat sinds januari '81 de redaktie van Skol i Komunidat (die in de laatste maanden van '80 was uitgegroeid tot 10 leden!) behoorlijk 'uitgedund' is. Maar liefst 5 mensen hebben gemeend ons team te moeten verlaten ingaande de nieuwe jaargang. Al lijkt deze massale uittocht u misschien een beetje 'al té toevallig'; wij kunnen u verzekeren dat er niets 'achter steekt'. Voor ons achterblijvers — en eigenlijk alle 5 nog 'nieuwkomers' — kwam deze tot dat tijdstip te beschouwen als 'freelance'-medewerkers, door zo nu en dan toch een bijdrage in te zenden.

Wij, de nieuwe redaktie, hebben hen als collega's slechts enkele maanden kunnen meemaken en het is voornamelijk daarom, dat we Joop Jutten hebben gevraagd een afscheidsartikeltje te schrijven:

Met het vertrek van Jimmy Coutinho, Minerva Winklaar en Agustin Vrolijk uit Skol i Komunidat, is een periode afgesloten. Een periode waarin de redaktie stroom mee laten drijven, is gemakkelijk genoeg; je eigen ideeën weten te ontwikkelen en die iedere keer weer zwart op wit aan het volk presenteren, vereist durf, persoonlijkheid en karakter. Het zijn deze eigenschappen, gevoegd bij, ten tweede, hun kritische instelling, die hun ertoe in staat stelden te roepen dat de Keizer in z'n blootje liep, iedere keer als die wilde dat het volk zijn nieuwe kleren bewonderde.

Ten derde: hun sterke betrokkenheid bij het Arubaanse volk, die hun ertoe aanzette konkrete verbeteringen en een zakelijk beleid te eisen, i.p.v. opgeklopte emoties en loze beloften over een onduidelijke, verre toekomst.

Ten vierde: hun duidelijke stellingname aan de kant van de sociaal-zwakkere. Dit principe leidde er niet alleen toe dat o.a. jarenlang indringend werd gepleit voor invoering van Papiamento op de basisschool, om daarmee een eind te maken aan een pedagogisch onrecht, maar ook tot het aan de kaak stellen van de benarde positie van de Wongco-verkoopsters.

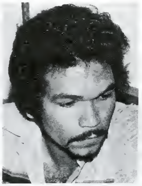
In de loop der jaren heeft Skol i Komunidat, in belangrijke mate door hun inspanningen, m.i. een duidelijk eigen persoonlijkheid gekregen. Hopelijk is die zo sterk, dat a.h.w. vanzelf de juiste personen worden aangetrokken die de nieuwe redaktie moeten gaan vormen. Dat lijkt inmiddels aardig gelukt te zijn. Hun wens ik alle sterkte bij het voortzetten van het werk van hun voorgangers, die Skol i Komunidat tot een begrip maakten.

JOOP JUTTEN

MINERVA

VILMA

WILLY

AGUSTIN

JIMMY

klap uiteraard nogal hard aan en dat we 't eerst eigenlijk nog niet konden geloven, blijkt o.a. uit het feit, dat we nu pas aandacht er aan wijden.

Op 21 maart jl. hebben we daadwerkelijk afscheid van hen genomen tijdens een 'moonlight-BBQ' op het Eagle-strand.

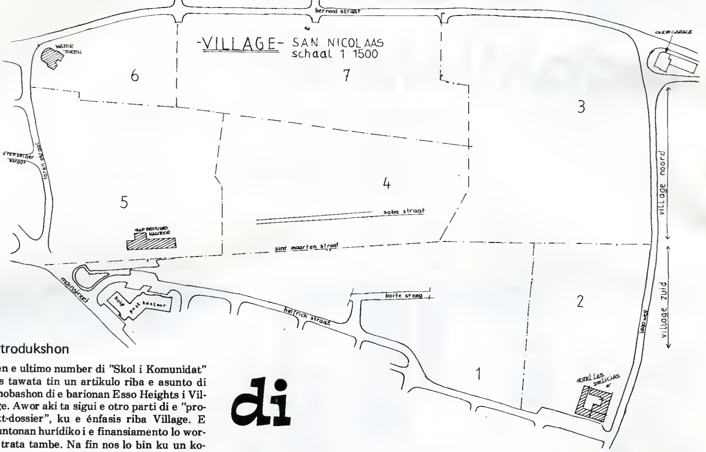
Agustin, Jimmy, Minerva, Vilma en Willy zijn dus opgestapt. In de volgorde waarin ze hier staan opgenoemd, zijn ze ook begonnen. Agustin zien we voor het eerst opgenomen in Skol i Kom. (toen nog 'Vorm') in april 1974! Een jaar later volgden eerst Jimmy en kort daarna Minerva. Het zijn vooral deze 3 mensen geweest die — samen met Joop — de kern vormden van ons blad in de jaren '75-'81. Het is deze groep geweest, die ervoor heeft gezorgd, dat het enigszins tamme onderwijsblad 'Vorm' uitgroeide tot het maatschappijkritische maandblad Skol i Komunidat, dat tenminste pogingen doet om de grote leegte op dit gebied in onze samenleving op te vullen.

Zonder de anderen tekort te doen, zien we vooral het vertrek van Jimmy en Agustin als een gevoelig verlies. Wij hebben dan ook op hen een dringend beroep gedaan om, wanneer ze hun studie beeindigd hebben, weer in onze gelederen terug te keren. En ook, om zich zelf jarenlang als een hecht team samenwerkte, bezield door dezelfde gedachten en elkaar stimulerend met een niet aflatend enthousiasme. De mensen die thans vertrokken zijn hebben een grote betekenis voor Skol i Komunidat gehad, een betekenis die moeilijk onder woorden te brengen is. Toch ga ik daartoe een poging doen.

Daar is dan in de eerste plaats hun onafhankelijke opstelling. Doen alsof de wereld bij je tuinhekje ophoudt, of je met de

RENOBASHON

di esso heights i village (2)

Introdukshon

Den e ultimo number di "Skol i Komunidat" nos tawata tin un artikulo riba e asunto di renobashon di e barionan Esso Heights i Village. Awor aki ta sigui e otro parti di e "projekt-dossier", ku e énfasis riba Village. E asuntonan hurídiko i e finansiamento lo wordu trata tambe. Na fin nos lo bin ku un komentario breve ariba e asunto aki.

Sistema di traha den e renobashon di e bario Village (globalmente)

Segun e rapórt e logro di e proyekto ta depende bastante di e koperashon di e habitantenan i naturalmente nan situashon finansiero. E sistema di traha ta di tal manera ku e trabounan ta wordu partí den dos fase, fase a i b.

Fase a

Esaki ta e fase ku ta kubri e infrastruktura di Village, esta e kamindanan, e riolnan, e wayanan di elektrisidat, e tuberia di awa etc. Esaki mester wordu hasí pa un gran parti promé ku kuminsa na fase b.

Fase b

Den e fase aki ta bin e kambionan den e situashon di e kasnan. E manera ku e ta wordu hasí ta dor di dividi e area di Village, ku 400 kas, den 7 "segment". N.W.R. (Nationale Woningraad) ta konsidera un area ku 50 pa 100 kas mihó pa e ehekutashon di e proyekto.

E trabounan mas importante ta:

- Kambionan den e repartishon di e tereno, unda mester reserva lugá pa rekreashon y divertishon.
- Remplasá e kasnan ku a wordu deskualifika ku kasnan nobo.
- E renobashon di e kasnan ku ta kai bou di e plan di renobashon.

E "segment" ku kua e proyekto ta inisia

Pa sa ku kua "segment" mester kuminsa i den kua sekuensia e otronan lo sigui, kada "segment" lo wordu evaluá riba e siguiente puntonan:

b. Propiedat di tereno (kendenan ta doño di e tereno).
b. Tereno bashi disponibel, esta sin konstrukshon.
c. Kambionan di karakter infrastruktural ku mester wordu realisá.
d. Relashon ku e besindario.
e. Koperashon di e habitantenan.

ad. A:

Pa e proyekto aki por logra den un manera satisfaktorio, e tereno di Village mester ta propiedat di Gobierno Insular. Si esaki no ta e kaso e por kousa problemanan hurídiko, di tal manera ku e ta bai kousa retrásonan serio den e trabounan.

Aki ta sigui algun dato tokante e parti di kada "segment" ku ta propiedat di Gobierno Insular.

Segment 1: Kasi kompleto.
Segment 2: plm. 60%.
Segment 3: Kasi kompleto.
Segment 4: Kompleto.
Segment 5: plm 75%.
Segment 6: Poko.
Segment 7: Poko.

ad. b:

Pa kuminsa e proyekto mester di tereno disponibel unda no tin obstákulonan serio. Esaki manera ta e kaso serka e terenonan bashí. Un bista di e terenonan bashí pa kada segment:

Segment 1: Kasi nada.
Segment 2: 40%.
Segment 3: Gespreit.
Segment 4: Nada.
Segment 5: Limita.
Segment 6: Hopi.
Segment 7: Hopi.

ad. c:

Aki ta surgi e pregunta: ta kon limitá e kambionan básiko di infrastruktura por keda,

kompará ku e resto di Village (ya ku e kambionan aki ta proyektá pa henter Village) i kon lihé por kuminsa ku e kambionan aki? Mirá for di punto di bista infrastruktural, "segment" 4 ta menos faborabel i "segment"-nan 5 i 6 ta mas faborabel.

ad. d:

Algun kaminda ta bai wordu trahá pa yuda kita e imagen aislá (isolá) di Village. Tambe nan ta wak e desaroyo di "segment"-nan 5 i 6 komo un bon konekshon ku e area di "Promenade".
Nos tin di remarka ku kita e "isloment" di Village ta ensera hopi mas ku konstrukshon di algun kaminda.
Remarkabel ta ku e raport ta menshoná posibilidat pa desaroyo di empleo. E seguransa den esaki ta bai eksihí tempo i investigashon. Pa nos ta hopi straño ku un ponensia asina ta wordu hasí dor di e hulandesnan sin spesifiká kiko eksaktamente nan kier men i e sorto di empleo ku lo wordu krea.

ad. e:

Deklarashonnan relashoná ku e deseo di e habitante pa ku e proyekto, mester sali for di enkuestanan. Pero esakinan no ta disponibel. Sierto kaminda den e raport N.W.R. ta menshoná ku nan ta traha ku e impreshon ku nan a haya despues di varios kombersashon ku e habitantenan. Nos ta haya esaki un eror grave, ya ku net e informashonnan di e habitantenan i nan deseonan ta kosnan nesesario pa un "planning" (projekt-dossier) di e proyekto. Sin esaki e koperashon di habitantenan ta un aspekto hopi fiktivo.

Despues di e evaluashon ariba menshoná definitivamente a wordu disidi pa kuminsa ku "segment" 3 pasobra e tereno ta kasi kompletamente di gobierno. Dependiente di e desaroyonan, e otro "segment"-nan lo sigui. Si tin posibilidat pa kuminsa ku trabounan chikito den e otro "segment"-nan, nan lo hasi esei tambe.

Kumpramento di tereno

Relashoná ku e realisashon di e proyekto i e tempo stipulá (3-5 aña), gobierno ta hasi tur su posibel pa kumpra e terenonan ku ta propiedat privá. Esaki lo bira un problema hurídiko bastante grandi ku despues nos lo bin bèk riba dje.

Algun utilidat pa e komunidat di Village

- Un merkado chikito ku algun rekesito general manera mesa ku algun banki i un lugá kubrí pa wanta solo. Tambe N.W.R. a pensa riba un espasio pa benta di berdura i piská.
- Un sentro di bario. Esaki mester ta disponibel pa tur sorto di aktividatnan, espesialmente esunnan ku ta toka e bida den e bario direktamente.
- E fundeshi bieu di e supermerkado kimá, segun e raport, por wordu usá komo un lugá pa bibienda temporal.

Un otro posibilidat pa e lugá aki ta un felt di "basketball" i traha un edifisio habrí ku un "afdak" pa diferente weganan.

Datonan di e trabounan infrastruktural

- Koriente: 2 "transformatorhuisjes" ta nesesario pa e ekstenshon di koriente. Tambe ta remarkabel ku lusnan di kaya lo wordu poní na Village.
- Tubería di awa: Kasi henter e sistema bieu lo wordu kambiá. E sistema nobo ta bai kore hunto ku e rioolnan nobo.
- Kabelnan di telefon: Si ta posibel, lo pone nan bou tera.
- Sistema di riol: E kambionan aki, ku ta bai hunto ku esnan di e tubería di awa, lo wordu hasí den diferente fase.

Ta asina ku, si hasi e kambionan den un solo biaha, esei lo ta mas barata. E riolnan ta keda plm. 1 meter bou tera. Un poko mas ariba e tubería di awa ta bin i tambe e kabelnan di telefon.
E konekshon di plm. 400 kas na e sistema di riol aktual ta hasi ku e sistema ta wordu forsá. Komo ku e ora ei mas sushedat lo bai lamá, ku tur e konsekuensianan pa nos awa di lama, ta wordu hasí menshon di e nesesidat di un instalashon pa purifiká awa di riol, manera esun na Bubali.
Ya ku tur e servisionan di gobierno (i otronan privá) lo bai hasi trabounan na Village i Esso Heights, un "team" di kordinashon lo wordu lantá pa bin ku un "planontwikkeling". E ora ei tur e trabounan ku ta konserni e kobamento i ponemento di tubo, kabel etc. lo wordu hasí den un solo biaha.

Muraya pa e kasnan di Village (plm. 1,20 m. haltura)

E kuranan di zim (zink golfplaten) mester wordu kambiá pa e siguiente motibonan:

a. Mester basha e kuranan abou pa hasi po sibel e trabounan en konekshon ku sanitarionan i e konekshonnan pa e sistema di riol.
b. Mester bin kambionan di kaminda i esei ta nifika ku hopi kurá mester wordu halá.
c. Pa e bista di e bario esaki ta mihó.
d. Asina bo ta haya un miho ventilashon(?)
e. Kita e murayanan ta bai hasi ku e hendenan ta wordu stimulá pa hasi kambionan na e kasnan (efekto sikológiko; teoría hulandes).

Sistema di traha den e proyekto (organisatorio)

Manera nos a skirbi den Skol i Komunidat di biaha pasa, e sistema di traha den e proyekto aki ta pone nos hasi hopi remarka. E raport ta menshona ku pa e proyekto aki bira fruktifero, mester bin un forma di organisashon, unda tur e energía ta wordu konsentrá riba un meta, unda e ehekushon por wordu

St. MAARTENSTRAAT (VILLAGE)

hasí relativamente independiente i tambe ku tin un fleksibilidat pa por kombatí problemanan ku por (i lo) surgi diripiente.
Ta p'esei N.W.R. kier bin ku un "projekt-bureau" pa preparashon i ehekushon di e proyekto.

"Projekt-bureau"

E "projekt-bureau" ta bai funshona dentro di e reglanan ku lo wordu kombiní den e "managementcontract", bou di responsabilidat di N.W.R. E kontrato mester ta entre B.C. i N.W.R. E reglanan mester ta di tal forma, ku nan mester sigurá un preparashon i ehekushon di e proyekto. E tarea di e "projekt-bureau" ta: karga responsabilidat pa e preparashon i kordinashon di e mehorashon di bibienda.

E koperashon entre "projekt-bureau", servisionan insular i FCCA

E koperashon entre e instansianan aki ta dividí den dos grupo di trabou:

a. Uno pa e infrastruktura (tereno, kaminda, riol etc.).
b. Otro pa e bibienda (kasnan, finansiamento etc.).. E tarea prinsipal di e gruponan di trabou ta pa duna konseho tokante e preparashon i ehekushon di e proyekto.

Si bo ta traha, renobá of drecha kualkier edifisio: mira promé na e firma ku tin e surtido di mas grandi:

Bouwmaatschappij Aruba n.v.

bma

BOUWMAATSCHAPPIJ
ARUBA N.V.

Druivenstraat 10 - Dakota
Tel. 21275

Tambe nan tin un tarea di kontrola e trabounan, pero esei ta limitá na nan tereno di trabou.

E grupo di trabou di infrastruktura ta konsisti di hendenan di:
— DECO.
— DOW.
— Domeinbeheer.
— Representante di e "projekt-bureau".

Esun di e bibienda ta konsisti di hendenan di:
— Dept. "Kuido Sosial".
— "Eilandsfinancien".
— FCCA.
— Representante di e "projekt-bureau".

FCCA, fuera di su trabounan ku diferente areglonan finansiero, ta enkargá ku e organisashon atministrativo i ta guía e trabounan di renobashon.
DOW ta tuma e kamindanan, riolnan i e areglo di konstrukshon na su enkargo.
Domeinbeheer su trabou den esaki ta kumpra tereno i repartí esaki despues.
Departamento di "Kuido Sosial" hunto ku FCCA lo mester wak e problema di kasnan temporal, pa e tempo di e renobashon.
"Eilandsfinancien' i FCCA lo mester bai aberiguá e areglonan di subsidio kompará ku e plaka di hur ku e habitantenan mester bai paga.

Tur e trabounan aki atrobe lo wordu kordiná pa e proyektburo i ta nan ta entregá e "tijdschema" na B.C. pa aprobashon. Hasta nan ta bai asina leu pa eksihí pa aktua komo representante di gobierno i pa papia den nomber di DOW i FCCA. Esaki den nan relashonnan ku e kompanía di konstrukshon. Asina nos por ripara kon hopi e proyektburo ta desea kaminda liber pa kana.

E "team" di e "projekt-bureau"

Esaki lo konsisti di
a. un "projektmanager".
b. Un advisor tékniko.
c. Un of dos guía di e habitantenan.
d. Personal di ofisina.

E "projektmanager" i e advisor tékniko lo bini di Hulanda den kuadro di e "technische bijstand".
E guía(nan) i personal di ofisina FCCA lo perkura pa nan (si ta posibel).

Guiamento di e habitantenan

E guíamento di e habitantenan ta toka un parti konsehonan di karakter hurídiko. E otro aspekto ta e konsehonan relashoná ku e nivel di e renobashon. Tur e guíamento den e konstrukshon of renobashon di e kasnan ta bai di akuerdo ku e leinan eksistente.
NWR ta haya ku mester bin mas material di informashon.
Pa nos esaki mester a sosode promer ku un "projekt-dossier" por a wordu entrega. Pero ya!

Interes di e habitantenan

E habitantenan tin hopi interes den e renobashon di e bario aki i nan kas en partikular. Relashoná ku esaki e plannan lo wordu partí bou di e habitantenan pa asina por haya nan reakshon.
E kontaktonan ku e habitantenan lo wordu kordiná dor di e guíador (bewonersbegeleider) di proyektburo, ken lo mester traha independiente.

Tarea di e guíador lo ta di señalá problemanan y purba di solushoná esakinan ku ayudo di e habitantenan. Esaki pa no tarda e proyekto innesesariamente.

Esensial den e trabou di e guíador ta:
- Stimulá i mantené bon kontakto ku e habitantenan.
- Yega na un akuerdo konkreto pa e aktividatnan nesesario entre e proyektburo i e habitantenan.
- Sòru ku palabrashonnan ta wordu kumplí i diskutí adaptashonnan.
- Intermediá pa e habitantenan entre habitantenan, proyektburo, servisionan di gobierno i FCCA.

Den plannan di renobashon lo tin espasio pa e habitantenan konstruí nan propio kas.
E habitantenan tin di wordu guía riba tereno finansiero i tékniko.
Tal guío lo tin ku wordu hasí dor di e sentro di informashon pa un trahado di FCCA.

Sentro di informashon

E sentro aki ta pa kordiná i duna e habitantenan informashon relevante enkuanto e aktividatnan di renobashon.
E sentro di informashon lo ta e lugá unda:
a. Tur aktividatnan lo wordu kordiná.
b. E kolaboradornan di proyektburo lo traha.
c. Tur informashon enkuanto e aktividatnan lo ta konosí.
d. Reunionnan lo wordu tení.
e. Oranan di konsulta lo wordu tení.
f. E aktividatnan relashoná ku e guíamento i dunamento di informashon lo wordu prepará.

Planning

NWR ta sali for di e punto di bista ku un periodo di 3-5 aña ta sufisiente pa e mehorashon di Esso Heights i Village dependiendo naturalmente di faktornan manera
- Kompra di tereno.
- Kompra di kasnan, ku mester basha abou pa pone kaminda, riol etc.
- Realisashon di kasnan temporario pa e hendenan ku nan kas ta wordu drechá of bashá abou.
- Deseonan i posibilidatnan.

Esso Heights:

E realisashon di renobashon di e bario aki lo duna poko problema. Esaki pa motibo ku lo bin kasnan nobo. NWR ta kere ku un periodo di 2 aña lo ta sufisiente pa realisa e parti di e proyekto aki.

Village:

Manera ku nos a menshona kaba e parti di e proyekto ku ta kubri e bario aki ta pone ku mester kuminsa ku "segment" 3.
E otro "segment"-nan lo sigui despues a base di un "planning" ku ainda tin ku wordu trahá. E "planning" aki ta depende hopi di e kantidat di tereno ku por wordu kumprá dor di gobierno.

E aspekto huridiko den e situashon e Village

E partidonan mas importante den e asunto di renobashon di e bario Village ta:
1. E doñonan (di e kasnan i/of terenonan).
2. E habitantenan.
3. Gobierno insular.

Ta importante pa sa kiko ta e derechonan i kiko ta e debernan di e partidonan den e asunto aki.

ad. 1:

E kuestion di doñonan ta un problema grandi. Pa lei ta esun ku ta doño di e tereno ta doño di tur loke tin ariba e tereno. Den Village ya di hopi tempo kaba pidanan di tereno tawata wordu gehür. Esun ku ta hür e pida tereno tawata traha su kas. Esaki kier men ku pa lei esun ku ta doño di e tereno tambe ta doño di e kas, pero esei no ta wordu aksepta komo tal. T'esun ku a trahé ta e doño. Den e raport ta wordu bisá ku un posibel suma di plaka pa e kompra di e kas of daño di perhuisio ku, debí na e renobashon, mester wordu pagá na esun ku a traha e kas. Esaki ta un di e problemanan grandi ku e gobierno insular ta wordu konfrontá kuné.

ad. 2:

E interesnan di e habitantenan ta primordial. Ta nán kas ta bai wordu renobá of remplasá. Relashoná ku e areglonan finansiero ta importante pa sa kiko ta e derechonan di e habitantenan riba e kas ku nan ta bibando

aden. Dor di e diferente posibilidatnan di relashon entre e "huurder" (habitante), doño di kas i doño di e tereno, e asunto aki ta eksihí hopi tempo pa regla e parti hurídiko — finansiero aki.

ad. 3:

Gobierno insular ta partisipa den dos forma den e proyekto aki, esta komo gobierno i komo doño di e tereno.

- Komo gobierno e mester guía e proyekto aki riba e diferente aspektonan di konstrukshon, teniendo kuenta ku tur e eksihensianan eksistente.
- Komo doño di e tereno e mester reparti e tereno, sea "erfpacht", hür of benta.

E sistema di traha (huridikamente)

Segun e raport e proyekto lo mester sigui apesar di tur problemanan hurídiko. P'esei ta di importansia ku e tereno ta den man di *un* instansia, por ehempel gobierno insular. Gobierno mester sigui kumpra e terenonan di Village, hasta si e lo mester hasi uso di lei pa kita tereno di hende den nomber di interes general (prosedura di "onteigening").

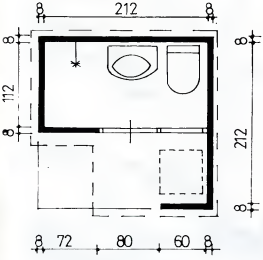
Di kada kas ku ta wordu traha di nobo lo mester averigua kua persona(nan) tin sierto derechonan. Primeramente lo purba di yega na un akuerdo tokante e areglonan ku tur e personanan involví.

Ku e doñonan (di tereno i/of kasnan):
- un areglo finansiero.

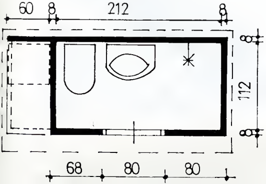
Ku e habitantenan (doño of "huurder"):
- un areglo tokante e mehorashon i e konkuensianan finansiero.

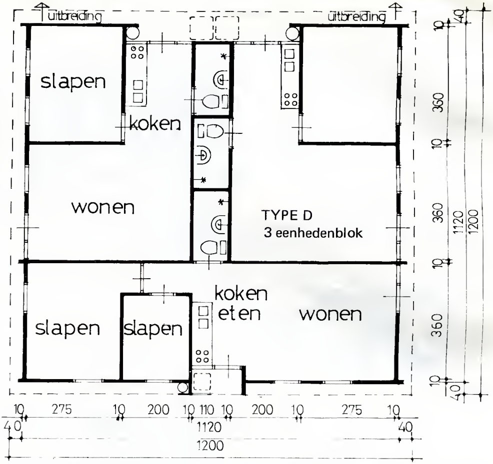
Akaso e akuerdo no ta posibel por ehempel pa falta di koperashon i/of outorisashon di e habitante, e gobierno lo bai hasi tur su posibel, den e espasio ku e leinan ta duné, pa obligá e otro partido pa koperá ku e proyekto aki.

TYPE A was-, douche- en toiletcombinaties

TYPE B

Esso Heights: Hurídikamente esaki no ta un problema pasobra gobierno insular ta doño di e tereno i di e baraknan. No tin ningun relashon hurídiko entre e habitantenan i e gobierno insular, por ehempel un "huurovereenkomst". Tog e habitantenan por *eksihí* ku nan estadía di hopi aña den e baraknan aki ta duna nan sierto *derechonan* i esaki no por wordu kitá sin mas. Sierto kondishonnan, manera un kas (lugar) pa e temporada ku e proyekto ta andando, ta algo *nesesario* i *husto*. Si apesar di tur kos e habitante no kier sali, gobierno insular lo saka e habitante ku outorisashon di hues.

E finansiamente di e proyekto

Den e forma di e finansiamento di e proyekto e siguiente areglonan ta wordu inkluí:

a. E maneho di hür i subsidio pa kasnan di pueblo (FCCA).
b. E areglo di "huurcommissie".
c. E areglo pa e hendenan ki ta traha nan propio kas serka FCCA.
d. E areglonan di e fondonan di e "meerjarenplan".

ad. a:

E maneho aki ta enserá ku di e entrada anual 8% te ku 12% ta wordu pagá na hür. Naturalmente mester kumpli ku sierto eksigénsianan.

ad. c:

E trahamento di un propio kas serka FCCA ta ensera:

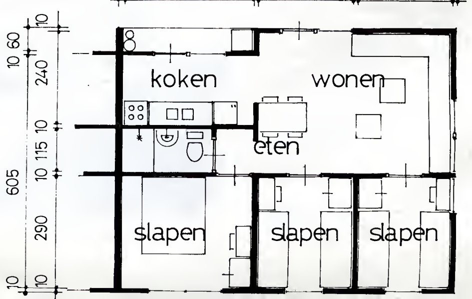
1. E tereno mester ta disponibel (sea "erfpacht" of propiedat).
2. Mapa di e kas mester ta kla.
3. E kas mester ta kuadra ku e entrada di esun ku ta trahé.

Despues di a haya permiso di DOW e konstrukshon por kuminsa. Di e entrada pa aña 15% mester wordu pagá pa e fiansa obtení na FCCA.

ad. d:

Hulanda ("meerjarenplanfondsen") ta finansiá e proyekto di e siguiente forma:

TYPE E
4 kamerwoning

- 100% finansiamento di e henter proyekto (nan ta pone e plaka disponibel).
- Un donashon pa e gastonan di e trabounan di infrastruktura.
- Un donashon pa e gastonan relashoná ku kompra di e terenonan.
- Tur e otro invershonnan ta a base di 50% donashon i 50% di fiansa bou kondishonnan suave (2,5% pa 7% interes) ku un durashon di 30 aña pa paga bek.

Entradanan di e habitantenan en relashon ku e pagamento bek

E kontribushon di e habitantenan ta, manera e maneho di subsidio di hür ta stipulá 12% te ku 18% di e entrada, durante 30 aña.
Si akaso e kontribushon ta mas ku e "aflossing en rente" durante di 30 aña, e ora ei un korekshon ta wordu hasí den e durashon di pagamento bek (e ta bira menos).
Den algun kaso, e habitantenan ta bai haya subsidio riba e plaka ku nan mester paga komo kontribushon anual pa e fiansa. Esaki ta pa esnan ku ta bai kai den e kategoríanan ku tin menos entrada of ku e fiansa ta basta halto kompara ku nan entrada.
E gastonan total di e proyekto di renobashon ta mas ku 22 miyon di florin. Di e plaka aki un parti mester wordu paga bek, naturalmente ku e interes stipulá.

Algun plataforma di e kasnan di e proyekto

Tipo D:

Esaki ta destina pa e bario di Esso Heights. E modelo ta kubri 3 kas bou di ún dak (superfisie di kada un ta plm. 42 m2).

Tipo E:

Esaki ta ún di e 4 modelonan ku ta destina pa e bario di Village. E modelo aki tin 3 dormitorio (superfisie plm. 50 m2).

Tambe 2 tipo di kombinashon di baño, w.c., "washok", tipo A i B.
Di e kasnan pa Esso Heights nos por bisa ku e 42 m2 di superfisie ta mas o menos igual na kiko e habitantenan tin awor den e baraknan. E kasnan aki ta generalmente pa un famiya di 4 persona. Un dormitorio (mayoría di e kasnan tin ún dormitorio) ta poko pa un famiya di 4 persona. Tres kas bou di un dak ta kousa problemanan di ventilashon, pero tambe problemanan sosial.
Di e kasnan di Village nos por bisa ku anke poko mas grandi (8 m2) ku e kas di Esso Heights, e tin 3 dormitorio. Esakinan ta hopi chikito. E superfisie di 50 m2 ta mucho chikito pa un kas di 3 dormitorio. Nos ta suponé ku esaki ta planeá asina, pasobra NWR kier traha *mas* kas den e bario di Village ku tin awor kaba. Esei ta hasi ku e tereno disponibel (si kita un parti pa e kamindanan nobo) ta bira mas chikito pa mas kas. I esei no ta kontribuí na un mehorashon di e situashon di bibienda. P'esaki espasio i posibilidat pa un bida privá ta primordial.
E kombinashon di baño-w.c.-"washok" ta pa e kasnan ku ta aparese den e plan di renobashon. Pa problema di espasio nan a konstruí e tipo B banda di esun A. Atrobe nos ta rioará ta kon e hulandesnan di NWR ta pensa tokante di mehorashon di bibienda.

Komentario

Tokante e "projekt-dossier" aki nos tin bastante remarka pa hasi. Nos tin e impreshon ku e petishon ku e wordu hasí pa NWR pa e renobashon di Esso Heights i Village a bai *sin* konosimento di e ekspertonan lokal riba e tereno aki.
E rekonosimento di nos propio hendenan ainda mester bira realidat. Ku e forma di proseder aki e gobierno insular aktual ta kita e posibilidat pa nos propio hendenan haya eksperensia den resolvé nan mes problemanan.
Riba e tereno ku e 'projekt-dossier' ta kubri, nos por bisa ku tin hopi mas lugá na Aruba ku ta den e mes situashon deplorabel kulage i Esso Heights manera: Brazil, Zeewijk, Madiki, Rancho i algun mas.
E "projekt-bureau" ta haya asina hopi poder ku ta nan ta bai disidi e rumbo di e proyekto. Esaki ta un di e konsekuensianan di no envolví e ekspertonan lokal den e asunto promé ku hasi e petishon.
Tokante e renobashon (mehorashon) di e barionan, e hulandesnan ta wak e barionan riba nan mes i no den relashon ku e area di San Nicolas.
Ku e mehorashon di bibienda ta enserá solamente e renobashon di e bario, nos kier bisa ku pa nos mehorashon tin hopi mas kontenido ku e aspekto material só. Nos ta haya ku promé ku e petishon pa e proyekto a sali, mester a hasi un investigashon profundo di e deseonan di e habitantenan i no despues bai eksihí nan koperashon.
Nos ta spera ku e proyekto aki, apesar di tur e erornan ku a (lo) wordu hasi, kontribuí na un *mehorashon real* di habitantenan di e barionan Village i Esso Heights. Mas den aña nos lo bin ku desaroyonan den e asunto aki.

van dorp aruba n.v.

NASSAUSTR. 77 - TEL. 23076-21411

Bostitch	- *Hechtmachines en nietjes*
Faber Castell	- *Potloden, ballpennen, passers etc.*
Rotring	- *Technisch tekenmateriaal voor school en beroep*
Dorco	- *Alles voor school en kantoor*
Herma	- *Etiketten, fotohoekjes, versterkingsringen etc.*
Henzo	- *Foto- en receptiealbums*
Pas	- *Opbergsystemen*
Pilot	- *Viltstiften en wyteborden*

net even...
iets beter

GRAWATA

Elk vogeltje zingt zoals bet geMEPt is...

●

Ripiti i gana "life" den botel Sheraton: Tico partiendo biyetenan di 5 florin pa kada orador usando e siguiente palabranan mas ku un bes: kompañero(a), imperialistanan, kapitalistanan, fasistanan, brotbers and sisters etsetera. Kamara di Komersio a pone un kopa disponibel, pero nos ta eksihi un investigasbon profundo tokante e kontenido di e kopa, komo ku nos no a tende nada mas di e ganador.

●

Er wordt een spaak in (bet) Wiel gestoken.

●

Desde dia 7 di mart un diputado a stop di traha. Gobierno mester ta ganando un kantidat di sen den e dianan aki, aplikando e prinsipio di "no work, no pay", of t'asina ku e biaha aki . . .? No, no, no, laga nos stop di spekulá.

Despues di e bishita di Bishop, Aruba a drenta un era nobo: Entrante dia promé di ougustus 1981 nan lo kita mitá di e salario di tur diputado na fabor di esnan menos previlegiá, kuido mediko lo ta liber, dentista liber, transporte publiko liber, pago igual pa muhé i homber, etsetera.

●

Ta kiko por pasa ora den enseñansa tambe tin nombrashonnan político? Ku un miembro di direktiva di un skol ta bisa SIMAR ayo komo lo siguiente: HIER DEEL IK U MEE, dat ik vanaf 9 maart 1981 mijn lidmaatschap opzegT.

●

Durante e kongreso di MEP nos a topa diferente partisipante ku nombernan sospechoso manera un sierto Gilbertov Croeshov i un sierto Reminovitsj Zaandamski. Nos ta spera ku "Binnenlandse Weiligheidsdienst" a tuma bon nota di nan.

FATUM

Curaçao, Pietermaai 19,
Tel. 611166, Postbus 226.
Aruba, Nassaustraat 103,
Tel. 24888, Postbus 510.
St. Maarten, Emmaplein,
Tel. 2248, Postbus 201

De Nederlanden van 1845

Sigur, pa un i tur!

Nationale-Nederlanden

You need more proof?

Comparison of prices has shown that

Ling and Sons

is the cheapest.

We are expecting you at our Supermarkets in Oranjestad and San Nicolas

1600 Jeep

1200 Station

LADA

nèt even sterker

KOOP 'M BIJ

ARUCAR Tel. 21208 23055

Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, CHUCHUBISTRAAT 4, ARUBA

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

- -

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

☐ *Antiyas:* *NAf. 25,— pa 10 numero*
☐ *Hulanda:* *NAf. 25,— pa 10 numero (ku bapor), ku avion NAf. 40,—*
☐ *Otro paisnan:* *NAf. 25,— pa 10 numero*

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: . . . .

ADRES: . . . .

Por fabor, sea asina bon di NO manda paga via postwissel.

Adhuntu mi ta ☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankaric*

E preisnan aki ta konta pa tur aplikashon ku nos ta risibi despues di 1-1-1981. *Firma* . . . .

Schoenen

EERST KIJKEN BIJ

Hartog's SCHOENEN

NASSAUSTRAAT 99

CASA COMERCIAL ARUBA

Ta ofrese e surtido di muebles mas bunita
y mas ekonomiko di Aruba.
Bin mira y konvense bo mes!

•

Pa tur sorto di matras di kalidad na preisnan
inkreiblemente abao:

SLEEP COMFORT MATTRESS COMPANY

Nos ta buska bo matras biew, furé
y tresé bèk den un dia.

•

Bishita nos showroom na Druivenstraat 2
of yama telefon 24405-22709.

ABN Bank

Goede service in moderne sfeer

pa malesa - dokter

pa ley - abogado

pa remedi - botica

pa aseguro

ARTURO F. APONTE

TEL. 24228

INSURANCE BROKER

PA SKOL, OFISINA Y TEMPO LIBER!!!

ANTRACO SAMSOM ARUBA N.V.

- ✶ Schoolbehoeften en leermiddelen
- ✶ Teken- en schrijfartikelen
- ✶ Tekenpapier, schetsboeken
- ✶ Boeken voor studie en ontspanning
- ✶ Handenarbeidartikelen
- ✶ Kantoorartikelen
- ✶ Speelgoed
- ✶ EN NOG VEEL MEER . . . . bij

- ✶ *Rustig winkelen*
- ✶ *Prettige sfeer*
- ✶ *Voldoende parkeerruimte*
- ✶ *Redelijke prijzen*
- ✶ *Goede kwaliteit*

ANTRACO SAMSOM ARUBA N.V.

L. G. SMITH BOULEVARD 126, ORANJESTAD, TEL. 24787